

Рекомендації з оформлення посилань в наукових роботах:

Стиль Американського хімічного товариства (ACS style)

Сфера застосування – хімія та інші природничі науки

Цитування в тексті

ACS стиль передбачає використання посилань у тексті роботи щоразу, коли ви цитуєте джерело, будь то парафраз, цитата всередині рядка чи блокова цитата.

Парафраз. Не береться в лапки.

Цитата всередині рядка. Береться в лапки.

Блокова цитата (складається з більше, ніж 50 слів). Подається в тексті з нового рядка з відступом з обох сторін, не береться в лапки.

У тексті з цитованою інформацією необхідно вказати порядковий номер, який також відображається у списку використаних джерел.

Можливі три варіанти позначення цитувань в тексті:

1) Надрядковий цифровий індекс (порядковий номер). Якщо прізвище автора цитованої праці не вказано в тексті, позначення цитування ставиться наприкінці цитованого тексту або за логікою речення після розділових знаків. Якщо автор цитованої праці згадується в тексті, позначення цитування ставиться після прізвища.

Наприклад:

Вже через три доби на поверхні вугільних гранул починає формуватися біоплівка.⁵

Як показали дослідження Клименко,⁵ вже через три доби ...

2) Порядковий номер, виділений курсивом, у круглих дужках. Якщо прізвище автора цитованої праці не вказано в тексті, позначення цитування ставиться наприкінці цитованого тексту або за логікою

речення перед розділовими знаками. Якщо автор цитованої праці згадується в тексті, позначення цитування ставиться після прізвища.

Наприклад:

Вже через три доби на поверхні вугільних гранул починає формуватися біоплівка (5).

Як показали дослідження Клименко (5), ...

Обидва варіанти позначення цитувань в тексті вказують на те, що інформація, яка міститься в реченні розташована у праці зі списку використаних джерел під номером 5.

Якщо те саме джерело цитується у праці вдруге, порядковий номер той самий.

3) Прізвище автора і рік публікації у круглих дужках («автор-дата»).

Якщо прізвище автора цитованої праці не вказано в тексті, позначення цитування ставиться наприкінці цитованого тексту або за логікою речення перед розділовими знаками. Якщо автор цитованої праці згадується в тексті, позначення цитування (тільки рік публікації) ставиться після прізвища.

Наприклад:

І на поверхні вугільних гранул формується біоплівка (Клименко, 2013).

Як показали дослідження Клименко (2013), ...

Обидва посилання вказують на те, що інформація, яка міститься в реченні розташована у праці 2013 року, автором якої є Клименко. Більш розгорнута інформація про згадане джерело буде міститися у списку використаних джерел під вказаним у реченні прізвищем.

У праці має використовуватися тільки один із трьох варіантів позначення цитувань в тексті.

Окремі випадки внутрішньотекстових посилань

Цитується:	Приклади
Праця 2-х авторів	Рейтер та Ставська ⁹ Рейтер та Ставська (9) Рейтер та Ставська (2015) <u>або</u> (Рейтер та Ставська, 2015)
Праця ≥ 3-х авторів	Рейтер та ін. ⁹ Рейтер та ін. (9) Рейтер та ін. (2015) <u>або</u> (Рейтер та ін., 2015)
Кілька різних джерел	в літературі ^{2,5,8} * в зростаючому порядку, без пробілів в літературі (2–5, 10) * в зростаючому порядку, з пробілами (Коваль та Большаков, 2008; Мельник, 2011; Швець та ін., 2003) * в алфавітному порядку за першим автором
Кілька робіт одного й того ж автора, різних років (для посилання типу «автор-дата»)	(Зальцман, 2010, 2014) <u>або</u> Зальцман (2010, 2014) * роки в порядку зростання
Кілька робіт одного й того ж автора, одного року (для посилання типу «автор-дата»)	(Knauth, 2005a, 2005b) <u>або</u> Knauth (2005a, 2005b) * малі латинські літери присвоюються в залежності від назви цитованої праці (див. «Порядок розстановки джерел у списку використаної літератури»)

Упорядкування списку використаних джерел

Список використаних джерел розміщується в кінці роботи на окремій сторінці. Він надає інформацію, необхідну для того, щоб знайти і отримати будь-яке джерело, процитоване в тексті документа. Кожне джерело, процитоване в роботі має з'явитися у списку використаних джерел. Так само, кожен запис у списку використаних джерел має бути згаданим в тексті роботи.

Назва списку використаних джерел – Список посилань.

1) Якщо для позначення цитувань у тексті використано **надрядковий цифровий індекс** (*наприклад*: Як показали дослідження Клименко,⁵) або **порядковий номер у дужках** (*наприклад*: Як показали дослідження Клименко (5),), тоді джерела нумеруються та організовуються в переліку посилань у порядку їх згадування в тексті. Номер зазначається перед бібліографічним описом.

Наприклад:

¹ Гонський, Я. І.; Максимчук, Т. П.; Калинський, М. І. *Біохімія Людини*, 2-е вид.; Укрмедкнига: Тернопіль, 2002. с 32, 52.

або

[1] Гонський, Я. І.; Максимчук, Т. П.; Калинський, М. І. *Біохімія Людини*, 2-е вид.; Укрмедкнига: Тернопіль, 2002. с 32, 52.

2) Якщо для позначення цитувань у тексті використано **прізвище автора і рік публікації** (*наприклад*: Як показали дослідження Клименко (2013),), тоді джерела в бібліографічному списку не нумеруються. Організуються в алфавітному порядку за прізвищами авторів і в хронологічному порядку, коли робляться посилання на більш ніж одну роботу одного автора (за роком публікації, починаючи з найбільш раннього).

Якщо зустрічаються роботи одного автора, опубліковані в один і той самий рік, в бібліографічному списку вони розміщуються в алфавітному порядку, виходячи із назв робіт; до року публікації в такому випадку приєднується мала латинська літера a, b, c... .

Наприклад:

Hamilton, F. J. *J. Agric. Food Chem.* **2004a**, 52, 1622–1633.

Hamilton, F. J. *J. Org. Chem.* **2004b**, 69, 298–306.

За наявності кількох праць одного року публікації зі спільним першим автором, у списку спершу ставиться посилання з меншою кількістю авторів.

Правила бібліографічного опису для списку використаних джерел

До бібліографічного посилання включаються всі автори (редактори, якщо автор відсутній) через крапку з комою; між ініціалами автора та його прізвищем ставиться кома. Деякі видання перелічують 10 перших авторів, далі через крапку з комою вказують «та ін.» (*див. бібліографічний опис книг з авторами*).

Якщо цитується праця в цілому, то сторінковий інтервал не вказується.

Якщо в тексті наводиться пряма цитата або перефразована конкретна інформація з джерела, тоді в списку літератури в посиланні вказуються сторінковий інтервал (номери сторінок з цитованою інформацією). Якщо джерело цитувалося у тексті кілька разів, але з різних сторінок, тоді у бібліографічному описі необхідно перерахувати номери сторінок, **наприклад**: с 30, 52, 76 або pp 562–569.

Назви журналів необхідно зазначати скорочено. Перелік скорочень можна дізнатися за посиланням:

- англійські: <http://cassi.cas.org/search.jsp> (Chemical Abstracts Service Source Index)
- українські: http://dndims.com/upload/files/DSTU_3582_2013.pdf (ДСТУ 3582:2013)

Необхідно скорочувати назви місяців у датах звернення/публікації тощо (відповідно до мовних правил певної країни).

Інформація про серію у бібліографічному описі зазначається за її наявності.

	Схема	Приклади
Книга: автори	Прізвище1, Ініціали1; Прізвище2, Ініціали2; Прізвище3, Ініціали3; Прізвище4, Ініціали4; Прізвище5, Ініціали5; Прізвище6, Ініціали6; Прізвище7, Ініціали7; Прізвище8, Ініціали8; Прізвище9, Ініціали9; Прізвище10, Ініціали10; та ін. Назва Книги, Номер видання; Інформація про Серію; Видавництво: Місце Видання, Рік; Номер тому; сторінковий інтервал.	Le Couteur, P.; Burreson, J. <i>Napoleon's Buttons: How 17 Molecules Changed History</i> ; Jeremy P. Tarcher; Putnam: New York, 2003; pp 32–47. Гонський, Я. І.; Максимчук, Т. П.; Калинський, М. І. <i>Біохімія Людини</i> , 2-е вид.; Укрмедкнига: Тернопіль, 2002; с 32, 52.
Розділ книги: автори	Прізвище, Ініціали. Назва розділу*. Назва Книги, Номер видання; Інформація про Серію; Видавництво: Місце Видання, Рік; Номер тому; сторінковий інтервал. * не обов'язково	Goh, S. L. <i>Polymer Chemistry in an Undergraduate Curriculum. Introduction of Macromolecular Science/Polymeric Materials into the Foundational Course in Organic Chemistry</i> ; ACS Symposium Series 1151; American Chemical Society: Washington, DC, 2013; pp 113–127. Набиванець, Б. Й.; Сухан, В. В.; Калабіна, Л. В. <i>Хімічний склад об'єктів природного середовища. Аналітична хімія природного середовища</i> ; Либідь: Київ, 1996; с 13-79.

<p>Книга під редакцією (якщо немає ведучих авторів)</p>	<p>Назва Книги, Номер видання; Прізвище редактора, Ініціали, Ред.; Інформація про Серію; Видавництво: Місце Видання, Рік; Номер тому, сторінковий інтервал. <i>або</i> Прізвище редактора, Ініціали, Ред. Назва Книги, Номер видання; Інформація про Серію; Видавництво: Місце Видання, Рік; Номер тому, сторінковий інтервал.</p>	<p><i>Экологические Аспекты Современных Технологий Охраны Водной Среды;</i> Гончарук, В. В., Ред.; Проект «Наукова Книга»; Наукова Думка: Киев, 2005.</p> <p>Emeléus, H. J.; Sharpe, A. G., Eds. <i>Advances in Inorganic Chemistry and Radiochemistry</i>; Academic: New York, 2001.</p>
<p>Розділ книги за редакцією</p>	<p>Прізвище, Ініціали. Назва розділу. В Назва Книги, Номер видання; Прізвище редактора, Ініціали, Ред.; Інформація про Серію; Видавництво: Місце Видання, Рік; Номер тому, Номер Розділу, сторінковий інтервал.</p>	<p>Almlöf, J.; Gropen, O. Relativistic Effects in Chemistry. In <i>Reviews in Computational Chemistry</i>; Lipkowitz, K. B., Boyd, D. B., Eds.; VCH: New York, 1996; Vol. 8, pp 206–210.</p> <p>Кучерук, Д. Д.; Кочкодан, В. В. Мембранные Процессы в Подготовке и Очистке Воды. В <i>Экологические Аспекты Современных Технологий Охраны Водной Среды</i>; Гончарук, В. В., Ред.; Проект «Наукова Книга»; Наукова Думка: Киев, 2005; с 224-235.</p>
<p>Стаття з довідкового видання</p>	<p>Назва статті. Назва Довідкового Видання, Номер видання; Видавництво: Місце Видання, Рік; Номер тому, сторінковий інтервал.</p>	<p>Powder Metallurgy. <i>Kirk-Othmer Encyclopedia of Chemical Technology</i>, 3rd ed.; Wiley: New York, 1982; Vol. 19, pp 28–62.</p> <p>Лантаноидорганические Соединения. <i>Химическая Энциклопедия</i>; Советская энциклопедия: Москва, 1990; Т. 2, с 532.</p>

<p>Он-лайн книга (має друкований аналог)</p>	<p>Прізвище, Ініціали. <i>Назва Книги</i> [Online]; Інформація про Серію; Видавництво: Місце Видання, Рік; Номер тому, сторінковий інтервал. URL (дата звернення).</p>	<p>Petty, M. C. <i>Molecular Electronics: From Principles to Practice</i> [Online]; Wiley & Sons: Chichester, UK, 2007; pp 65–128. http://onlinelibrary.wiley.com/book/10.1002/9780470723890 (accessed Oct 20, 2015).</p> <p>Пешук Л. В. Біохімія та технологія оліє-жирової сировини [Online]; ЦУЛ: Київ, 2011. http://culonline.com.ua/index.php?newsid=607 (дата звернення Лип 20, 2013).</p>
<p>Стаття з наукового журналу</p>	<p>Прізвище, Ініціали. Назва Статті*. <i>Назва Журналу</i> Рік, Номер тому (Номер випуску), сторінковий інтервал. <i>якщо немає номера тому:</i> Прізвище, Ініціали. Назва Статті*. <i>Назва Журналу</i> Рік, Номер випуску, сторінковий інтервал. <i>* не обов'язково</i></p>	<p>Klingler, J. Influence of Pretreatment on Sodium Powder. <i>Chem. Mater.</i> 2005, 17 (8), pp 2755–2768.</p> <p>Корчуганова, О. М.; Танцюра, Т. В. Дослідження Кінетики Осадження Нікелю з Розчину. <i>Наукові Вісті Національного Технічного Університету України «Київський Політехнічний Інститут»</i> 2015, 3, с 112–117.</p>
<p>Стаття наук.-поп. журналу/газети</p>	<p>Прізвище, Ініціали. Назва Статті. <i>Назва Періодичного Видання</i>, Дата публікації, сторінковий інтервал.</p>	<p>Squires, S. Falling Short on Nutrients. <i>The Washington Post</i>, Oct 4, 2005, p H1.</p> <p>Подольский, Е. А. Ледяные Миры. <i>Открытия и Гипотезы</i>, Авг 4, 2009, с 19–23.</p>

<p>Стаття з наукового журналу (online)</p>	<p>Прізвище, Ініціали. Назва Статті. Назва Журналу [Online] Рік, <i>Номер тому</i> (Номер випуску), сторінковий інтервал ^{або} Номер Статті ^{або} інша ідентифікаційна інформація. DOI *. URL (дата звернення)</p> <p><i>*якщо є</i></p>	<p>Zloh, M.; Esposito, D.; Gibbons, W. A. Helical Net Plots and Lipid Favourable Surface Mapping of Transmembrane Helices of Integral Membrane Proteins: Aids to Structure Determination of Integral Membrane Proteins. <i>Internet J. Chem.</i> [Online] 2003, 6, Article 2. http://www.ijc.com/articles/2003v6/2/ (accessed Oct 13, 2004).</p> <p>Бачериков, В. А. 9-Анилиноакридини как Противораковые Препараты. <i>Вісник Дніпропетровського університету. Серія Хімія</i> [Online]; 2014, 22 (2), с. 1–20. http://chemistry.dnu.dp.ua/article/view/081416 (дата звернення Січ 28, 2016)</p>
<p>Матеріали конференцій, семінарів т.п.: повні тексти</p>	<p>Прізвище, Ініціали. Назва Доповіді*. В Назва Збірника, Матеріали Назва Конференції, Місце Проведення, Дата Проведення; Прізвище редактора, Ініціали, Ред.; Видавництво: Місце Публікації, Рік; Номер Доповіді, сторінковий інтервал.</p> <p><i>* не обов'язково</i></p>	<p>Boehm, H. P. Surface Properties of Carbons. In <i>Structure and Reactivity of Surfaces</i>, Proceedings of the European Conference, Trieste, Italy, Sept 13–16, 1988; Zecchina, A., Cost, G., Morterra, C., Eds.; Elsevier: Amsterdam, 1988; pp 145–157.</p> <p>Александров, С. В. Проблемы Рекультивации Нефтезагрязненных Земель. В <i>Проблемы Безопасности Жизнедеятельности и Промышленной Экологии</i>, Материалы III-й Международной Научно-практической Конференции, Ульяновск, Россия, июнь 3-4, 2010; Савиных В. В., Красногорская Н. Н., Силина Е. К., Ред.; УЛГТУ, 2010; с 29-30.</p>

<p>Матеріали конференцій, семінарів, тези доповідей</p>	<p>Прізвище, Ініціали. Назва Доповіді*. Назва Збірника, Матеріали Назва Конференції, Місце Проведення, Дата Проведення; Видавництво: Місце Публікації, Рік; Номер Доповіді, сторінковий інтервал.</p> <p><i>* не обов'язково</i></p>	<p>Kaplan, L.J.; Selder, A. <i>Books of Abstracts, Part 2</i>, 213th ACS National Meeting, San Francisco, CA, April 13-17, 1997; American Chemical Society: Washington, DC, 1997; CHED-824.</p> <p>Гетманюк, К. М.; Воронцов, М. Є. Енергоефективна Переробка Бетаніновмісної Сировини. <i>Біотехнологія XXI Століття</i>, Тези Доповідей VIII Всеукраїнської Науково-практичної Конференції, Київ, Україна, Квітень 25, 2014; НТУУ "КПІ": Київ, 2014; с 23.</p>
<p>Дисертація</p>	<p>Прізвище, Ініціали. Назва роботи. Тип роботи з вказівкою наукового ступеня автора*, Університет, в якому захищено дисертацію, Місто**, Рік.</p> <p><i>*скорочено</i> <i>**місто і країна або місто і штат (для США, скорочено), якщо вони не відображені в назві університету</i></p>	<p>Blättler, T. M. Covalent Immobilization of Poly(l-lysine)-g-poly(ethylene glycol) onto Aldehyde Plasma Polymer Coated Surfaces. Diploma Thesis, University of South Australia, 2004.</p> <p>Луговський, О. Ф. Підвищення Ефективності Апаратних Засобів для Реалізації Ультразвукових Кавітаційних Технологій. Дисертація канд. наук, Національний Технічний Університет України "Київський Політехнічний Інститут", 2005.</p>
<p>Патент</p>	<p>Прізвище патентовласника, Ініціали. (Організація-Патентовласник). Назва Патенту. Номер Патенту, Дата публікації.</p>	<p>Sheem, S. K. Low-Cost Fiber Optic Pressure Sensor. U.S. Patent 6,738,537, May 18, 2004.</p> <p>Волошиновський, А. С.; Мягкота, С. В.; Демків, Т. М.; Савчин, П. В. (Львівський Національний Університет ім. Івана Франка). Люмінісцентний Матеріал. Патент України 25742, Серп 27, 2007.</p>

<p>Звіт чи бюлетень (технічний)</p>	<p>Прізвище, Ініціали. <i>Назва Звіту/Бюлетеня</i>; Номер Звіту/Бюлетеня; Видавець: Місто, Рік; сторінковий інтервал.</p>	<p><i>Fourth DELOS Workshop. Evaluation of Digital Libraries</i>; Final Report to the National Science Foundation on Grant IIS-225626; Hungarian Academy of Sciences: Budapest, 2002.</p> <p>Кузьмінський, Є. <i>Фотобіоелектрохімічна Конверсія Відходів і Біосировини з Одержанням Електричної Енергії та Енергоносії</i>; Звіт про НДР (заключ.) Д/б №2661-п; НТУУ «КПІ»: Київ, 2014.</p>
<p>Вебсайт</p>	<p>Прізвище автора, Ініціали або Організація*. Заголовок Сайта. URL (дата звернення), інша ідентифікаційна інформація*. *якщо є</p>	<p>Northern Illinois University. Department of Chemistry and Biochemistry Home Page. http://www.chembio.niu.edu (accessed Nov 7, 2004)</p> <p>Український Католицький Університет. Бібліотека. http://ucu.edu.ua/ucu-library (дата звернення Черв 24, 2015).</p>

Детальніше про ACS стиль за посиланням:

- Офіційне видання: <http://pubs.acs.org/isbn/9780841239>

Укладач: Олександра Боженко